KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 10. märtsil 2011 [1]

I. Sissejuhatus

1. Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta [2] (edaspidi „määrus nr 1346/2000”) artikkel 3 määrab kindlaks liikmesriigid, kelle kohtud on piiriüleste siseturgu puudutavate asjaolude puhul [3] pädevad algatama maksejõuetusmenetlust. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse jätkata mõiste „põhihuvide kese” täpsustamist.

2. Käesolevat kohtuasja iseloomustab asjaolu, et Itaalia äriühing viis oma põhikirjajärgse asukoha Itaaliast üle Ühendkuningriiki. Rohkem kui aasta pärast äriühingu likvideerimist ja Ühendkuningriigi äriregistrist kustutamist esitas üks võlausaldaja Itaalias taotluse maksejõuetusmenetluse algatamiseks. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas ta võib ennast talle esitatud asjas pidada rahvusvaheliselt pädevaks kohtuks.

II. Õiguslik raamistik

A. *Liidu õigus*

3. Määruse nr 1346/2000 artikkel 2 määratleb mõiste „tegevuskoht” järgmiselt:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

h) tegevuskoht – tegevuskoht, kus toimub võlgniku alaline majandustegevus, mis hõlmab tööjõudu ja materiaalseid vahendeid.”

1 – Algkeel: saksa.

2 – EÜT L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191. Määrus kehtib praegu nõukogu 25. veebruari 2010. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 210/2010 (ELT L 65, lk 1) muudetud redaktsioonis.

3 – Määruse nr 1346/2000 põhjenduse 33 kohaselt ei kohaldata määrust Taanis, muus osas kohaldatakse määrust, arvestades piiranguid, mis on sätestatud määruse artiklis 44, mis reguleerib määruse seost liikmesriikide vahel sõlmitud konventsioonidega.

4. Määruse nr 1346/2000 artikkel 3, mis käsitleb rahvusvahelist kohtualluvust, sätestab:

„1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

[…].”

5. Määruse nr 1346/2000 põhjenduses 13 on sätestatud:

„Põhihuvide kese” peaks olema koht, kus võlgnik tegeleb regulaarselt oma huvide realiseerimisega ja on seetõttu kolmandate isikute poolt tuvastatav.”

B. *Siseriiklik õigus*

6. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Itaalia Codice di procedura civile (tsiviilkohtumenetluse seadustik) artikli 382 ja seda puudutava väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on vaheotsus, mille Corte di Cassazione on teinud kohtualluvuse küsimuses, kohtuasja lahendavale madalama astme kohtule lõplik ja siduv.

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7. Eelotsusetaotluse kohaselt on kohtuasja faktilised asjaolud järgmised.

8. Interedil Srl on Itaalias registrijärgse asukohaga Monopolis asutatud äriühing. 18. juulil 2001 viis äriühing oma registrijärgse asukoha üle Londonisse. Äriühing kanti Inglise kaubanduskoja [4] registrisse märkega „FC” (Foreign Company). Samal kuupäeval, 18. juulil 2001 kustutati äriühing Itaalia äriregistrist [5]. [6]

9. Eelotsusetaotluse kohaselt oli Interedil märkinud, et asukoha üleviimise kuupäeval,

4 – Companies House.
5 – Registro delle imprese.
6 – Näib, et Tribunale di Bari peab seda kustutamist ebaseaduslikuks, esitamata täpsemaid põhjendusi.

st 18. juulil 2001 tegi ta Londonis äriühinguga seotud tehinguid, mille raames ostis Ühendkuningriigi kontsern Canopus äriühingu Interedil Srl ning peeti läbirääkimisi ettevõtte müümise lepingute sõlmimise üle ja kõnealused lepingud ka sõlmiti. Lisaks sellele anti mõni kuu hiljem Tarantos (Itaalia) asuv kinnisvara üleviidud ettevõtte osana üle Windowmist Limited'ile.

10. Eelotsusetaotlusest nähtub, et 22. juulil 2002 Interedil Srl „lõpetati" ja „kustutati" Ühendkuningriigi äriregistrist. [7]

11. Intesa Gestione Crediti Spa esitas 2003. aasta oktoobris Tribunale di Bari'le hagi maksejõuetusmenetluse algatamiseks Interedil Srl vara suhtes.

12. Likvideerimisel olev Interedil Srl (edaspidi „Interedil") vaidlustas kõnealuse Itaalia kohtu pädevuse ja esitas 2003. aasta detsembris Itaalia Corte die Cassazione'le taotluse kohtualluvuse osas eelotsuse tegemiseks. Interedil väitis, et kuna äriühingu registrijärgne asukoht viidi Itaaliast üle Ühendkuningriiki, ei ole maksejõuetusmenetluse algatamine enam Itaalia kohtute pädevuses.

13. Kuna Tribunale di Bari leidis, et väide, mille kohaselt ei allu asi Itaalia kohtutele, on ilmselgelt põhjendamatu, ja tõendatud on ettevõtte maksejõuetus, algatas nimetatud kohus 2004. aasta mais – ootamata ära kohtualluvuse küsimuses Corte di Cassaziones toimuva menetluse lahendit – „nüüd Londonis aadressil Chelsea Chambers 262 Fulham Road registrijärgset asukohta omava likvideerimisel Interedil Srl" vara suhtes maksejõuetusmenetluse.

14. Interedil esitas 18. juunil 2004 selle algatamise määruse peale vastulause.

15. Corte di Cassazione tunnistas 20. mai 2005. aasta määruses nr 10606/2005 pädevaks Itaalia kohtud. Selleks et kummutada määruse (EÜ) nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 teises lauses nimetatud eeldust, mille kohaselt peetakse võlgniku põhihuvide keskmeks äriühingu registrijärgset asukohta, piisab järgmistest asjaoludest: Interedilil on Itaalias kinnisvara, ta on seal sõlminud kahe hotellikompleksi suhtes üürilepingu ja lepingu krediidiasutusega ning ta ei ole teavitanud Bari äriregistrit registrijärgse asukoha üleviimisest Londonisse.

7 – Eelotsusetaotluse itaaliakeelses originaalis: „Chiusa e dunque cancellata dal Registro delle Imprese".

16. Tuginedes Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas Eurofood,[8] kahtleb Tribunale di Bari Corte di Cassazione hinnangu õigsuses. Seetõttu otsustas Tribunale di Bari menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 toodud mõistet „võlgniku põhihuvide kese" tuleb tõlgendada, lähtudes ühenduse või siseriiklikust õiguskorrast, ning kui seda tuleb teha, lähtudes esimesest, siis milles see mõiste seisneb ja missugused on „põhihuvide keskme" kindlakstegemisel määravad tegurid ja asjaolud?

2. Kas määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud eelduse, mille kohaselt peetakse äriühingu puhul vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta, kummutab see, et tuvastatakse tegelik majandustegevus mõnes muus riigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik, või tuleb selleks, et seda eeldust võiks pidada kummutatuks, tuvastada, et äriühingul ei ole olnud mingit majandustegevust riigis, kus on tema registrijärgne asukoht?

3. Kas see, et võlgnikust äriühingul on mõnes muus liikmesriigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik kinnisvara, ta on seal sõlminud teise äriühinguga kahe hotellikompleksi suhtes üürilepingu ning lepingu krediidiasutusega, kujutab endast asjaolusid ja tegureid, millest piisab, et pidada määruse nr 1346/2000 artiklis 3 ette nähtud ja „registrijärgsele asukohale" tähtsust omistavat eeldust kummutatuks, ning kas nendest asjaoludest piisab, et asuda seisukohale, et äriühingul on selles riigis „tegevuskoht" määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 tähenduses?

4. Kas juhul, kui otsus kohtualluvuse kohta, mille Corte di Cassazione tegi oma määruses nr 10606/2005, põhineb määruse nr 1346/2000 artikli 3 tõlgendusel, mis erineb Euroopa Kohtu tõlgendusest, ei võimalda seda ühenduse õigusnormi niisugusena, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, kohaldada Itaalia codice di procedura civile artikkel 382, mille kohaselt on Corte di Cassazione otsus kohtualluvuse kohta lõplik ja siduv?

8 – Euroopa Kohtu 2. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-341/04: Eurofood IFSC (EKL 2006, lk I-3813).

IV. Õiguslik hinnang

A. *Eelotsusetaotluse vastuvõetavus*

17. Enne kui asuda eelotsuse küsimusi põhjalikumalt käsitlema, tuleb kõigepealt selgeks teha, kas Tribunale di Bari eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

1. EÜ artiklist 68 tulenev kohtute piiratud õigus esitada eelotsusetaotlusi

18. Tribunale di Bari esitas oma küsimused Euroopa Kohtule 6. juuli 2009. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. oktoobril 2009. Sellel kuupäeval ei olnud Lissaboni leping veel jõustunud.

19. Määruse nr 1346/2000 õiguslik alus on EÜ artikli 61 punkt c ja EÜ artikli 67 lõige 1. Järelikult on see õigusakt, mille suhtes ei saa madalama astme kohtud EÜ artikli 68 kohaselt eelotsusetaotlust esitada. Nagu komisjon märkis, saab eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsuseid põhimõtteliselt edasi kaevata siseriiklikes kohtutes.[9] EÜ artikli 68 kohaselt ei olnud eelotsusetaotluse esitanud kohtul seega õigust eelotsusetaotluse esitamiseks.

20. Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 on EÜ artikkel 68 muutunud kehtetuks, millest tulenevalt eelotsusetaotluse esitamise õiguse kõnealune piirang praegu enam ei kehti.[10] Nagu Euroopa Kohus leidis oma otsuses kohtuasjas Weryński, tuleb sellisel juhul eelotsusetaotluse esitamise õigust hinnata õigusliku olukorra alusel, mis esines ajal, mil Euroopa Kohus eelotsusetaotlust läbi vaatas, ja mitte taotluse saabumise ajal esinenud õigusliku olukorra alusel.[11] Seetõttu on Euroopa Kohus alates 1. detsembrist 2009 pädev võtma vastu eelotsusetaotlusi kohtutelt, kelle otsuste peale võib siseriikliku õiguse alusel edasi kaevata, ja seda isegi juhul, kui taotlus on esitatud enne nimetatud kuupäeva.[12] Seega ei ole eelotsusetaotlus

9 – Vastavalt Itaalia Legge Fallimentare (pankrotiseadus) artiklile 18, mida on muudetud 12. septembri 2007. aasta Decreto Legislativo'ga nr 169, võib Tribunale di Bari otsuse edasi kaevata.

10 – Üleminekukorra kohta vt minu 2. septembri 2010. aasta ettepanek kohtuasjas C-283/09: Weryński (EKL 2010, lk I-601, ettepaneku 4. joonealune märkus).

11 – 17. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-283/09: Weryński (EKL 2011, lk I-601, punkt 30), vt selle kohta ka minu eespool 10. joonealuses märkuses viidatud ettepanek 2. septembri 2010. aasta kohtuasjas Weryński, ettepaneku punktid 23–25.

12 – Eespool 11. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Weryński, punkt 31.

eelotsusetaotluse esitamise õiguse puudumise tõttu vastuvõetamatu.

23. Eelotsusetaotlusest ei nähtu ilmselgelt, et eelotsuse küsimused ei ole põhikohtuasja esemega mingil viisil seotud. Isegi kui Interedili enam ei eksisteeri, ei ole välistatud, et Itaalia õigus näeb sellisel juhul ette võimaluse rahuldada võlausaldajate nõuded täiendava likvideerimise abil, mistõttu tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus algatada maksejõuetusmenetluse.

2. Vastuvõetamatus, mis tuleneb asjaolust, et äriühingut ei eksisteeri

21. Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil rõhutas Interedil (likvideerimisel), et eelotsuse küsimused on oletuslikud ja seega vastuvõetamatud, kuna alates Ühendkuningriigi kaubanduskoja registrist kustutamisest Interedili enam ei eksisteeri ja seetõttu on Euroopa Kohtule esitatud küsimused oletuslikku laadi. Sellele probleemile juhtis oma kirjalikes märkustes tähelepanu ka komisjon.

3. Põhikohtuasja vastustajate vastuväited eelotsusetaotluse vastuvõetavusele ja vastus neljandale eelotsuse küsimusele

24. Põhikohtuasja vastustajate arvates on eelotsusetaotlus vastuvõetamatu veel kolmel põhjusel. Nad viitavad Itaalia Corte di Cassazione otsusele, millega vahemenetluses juba siduvalt tuvastati, et maksejõuetusmenetluse algatamise pädevus on Itaalia kohtutel. See otsus on jõustunud. Seetõttu ei ole esiteks enam olemas pooleliolevat kohtuasja ELTL artikli 267 tähenduses.

22. Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib keelduda siseriikliku kohtu esitatud küsimusele vastamast vaid juhul, kui on ilmselge, et taotletud liidu õigusnormi tõlgendamisel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud. [13]

25. Lisaks sellele kritiseerivad põhikohtuasja vastustajad eelotsuse küsimuste sõnastust: esimesest ja neljandast küsimusest ei ilmne, et liidu õigusnormid oleksid vastuolus nende

13 – Väljakujunenud kohtupraktika, vt nt Euroopa Kohtu 22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-77/09: Gowan Comércio (EKL 2010, lk I-13533, punkt 25).

kohaldamisega siseriiklike kohtute poolt. Kolmanda ja neljanda küsimusega palutakse Euroopa Kohtul kohaldada liidu õigusnorme konkreetses asjas.

26. Esimese kolme küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 1346/2000 artiklis 3 sisalduvat mõistet „põhihuvide kese". See eelotsusetaotluse ese on vastuvõetav.

27. Seega tuleb järgnevalt käsitleda vaid põhikohtuasja vastustajate kahte esimest vastuväidet vastuvõetavusele, mis lähtuvad Corte di Cassazione jõustunud kohtuotsusest.

28. Sellega seoses on kohane analüüsida ka eelotsusetaotluse esitanud kohtu neljandat eelotsuse küsimust. Sellega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ta on siseriikliku õiguse kohaselt siduva Corte di Cassazione lahendiga, millega tuvastatakse Itaalia kohtute rahvusvaheline pädevus, seotud ka siis, kui ilmneb, et see on vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga. Kui see on nii, oleksid ülejäänud küsimused põhikohtuasja seisukohast tähtsusetud ja seetõttu vastuvõetamatud.

29. Itaalia codice di procedura civile artikli 382 kohaselt on kohtualluvust puudutav otsus, mille on Corte di Cassazione teinud vahemenetluse raames, madalama astme kohtule siduv.

30. Euroopa Kohus on juba sedastanud, et siseriiklik menetlusnorm, mille kohaselt on siseriiklik kohus, kes peab lahendama kohtuasja pärast seda, kui asja edasikaebemenetluses arutanud kõrgem kohus on saatnud asja uueks arutamiseks, kõrgema kohtu antud õiguslike hinnangutega seotud, ei saa seada kahtluse alla madalama astme kohtute õigust esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus, kui neil on kahtlusi liidu õiguse tõlgendamise osas. [14]

31. Teisiti ei saa asi olla käesolevas asjas, milles on tegemist siseriikliku menetlusnormiga, mis puudutab kõrgema kohtu poolt vahemenetluse raames tehtud rahvusvahelist kohtualluvust käsitleva otsuse siduvat mõju.

32. Seega tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et siseriiklik kohus, kes on kutsutud oma pädevuse piires kohaldama liidu õigusnorme, on kohustatud tagama nende normide täieliku õigusmõju, jättes vajaduse korral kohaldamata mis tahes siseriikliku õigusakti sätte, mis on vastuolus liidu õigusega, ilma et ta peaks taotlema või ootama selle sätte eelnevat tühistamist seadusandlikul teel

14 – 5. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-173/09: Elchinov (EKL 2010, lk I-8889, punkt 25).

või muu põhiseadusliku menetluse kaudu. [15] Siia võib kuuluda ka selline menetlusnorm, millest tuleneb kõrgema kohtu otsuse siduv mõju, millega on tegemist käesolevas asjas. [16]

33. Euroopa Kohtu otsus on seega liidu õiguse tõlgendamise osas endiselt ainumäärav, kusjuures ei ole oluline, kas siseriiklik kõrgem kohus on vahemenetluse raames liidu õigust juba tõlgendanud.

4. Vahejäreldus

34. Vahejäreldusena tuleb seega tõdeda, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

35. Neljandale eelotsuse küsimusele tuleb vastata järgmiselt. Liidu õigusega ei ole kooskõlas, et siseriikliku menetlusõiguse kohaselt on siseriiklik kohus, kes peab asja lahendama pärast seda, kui kõrgem kohus on teinud kohtualluvuse küsimuses siduva vaheotsuse, seotud kõrgema kohtu antud õiguslike hinnangutega, kui siseriiklik kohus leiab Euroopa Kohtult palutud tõlgendust arvestades, et need hinnangud ei ole kooskõlas liidu õigusega.

B. *Eelotsuse küsimused*

36. Esimene, teine ja kolmas eelotsuse küsimus puudutavad määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 sisalduva mõiste „võlgniku põhihuvide kese" tõlgendamist; seetõttu saab neid uurida koos (järgnevalt punkt 1). Kolmanda eelotsuse küsimusega soovitakse lisaks sellele täpsustada määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 2 sisalduvat mõistet „tegevuskoht" (järgnevalt punkt 2).

1. Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 sisalduv mõiste „põhihuvide kese"

37. Artikli 3 lõige 1 määrab kindlaks rahvusvahelise kohtualluvuse maksejõuetusmenetluse algatamise puhul. Selle sätte kohaselt on

15 – Eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Elchinov, punkt 31 ja seal viidatud 9. märtsi 1978. aasta otsus kohtuasjas 106/77: Simmenthal (EKL 1978, lk 629, punkt 24) ja 19. novembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-314/08: Filipiak (EKL 2009, lk I-11049, punkt 81).

16 – Vt selle kohta eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Elchinov, punkt 31.

maksejõuetusmenetluste algatamiseks pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese.

a) Mõiste autonoomne määratlemine

38. Oma esimese eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esmalt teada, kas mõiste „põhihuvide kese" tuleb määratleda autonoomselt ehk määrusest eraldiseisvana või siseriiklikust õigusest lähtudes.

39. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest, et liidu õigusnormides sisalduvaid mõisteid, mis ei viita nende tähenduse ning ulatuse kindlaksmääramiseks otseselt liikmesriikide õigusele, tuleb tavaliselt kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt, arvestades õigusnormi konteksti ja asjaomase sättega taotletavat eesmärki. [17]

40. Sellest tulenevalt märkis Euroopa Kohus juba oma otsuses kohtuasjas Eurofood määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohta, et mõiste „põhihuvide kese" on määruses kasutatav mõiste. Seega on sel autonoomne tähendus, mistõttu tuleb seda tõlgendada ühetaoliselt ning liikmesriikide õigusaktidest sõltumatult. [18]

b) Põhihuvide keskme kindlaksmääramine

41. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

42. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kuidas tõlgendada mõistet „põhihuvide kese" ja milliste kriteeriumide alusel saab kummutada artikli 3 lõike 1 teises lauses püstitatud eeldust.

17 – 18. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-195/06: Österreichischer Rundfunk (EKL 2007, lk I-8817, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 29. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-174/08: NCC Construction Danmark (EKL 2009, lk I-10567, punkt 24).

18 – Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Eurofood IFSC, punkt 31.

i) Määrav kuupäev

43. Käesolevas asjas kujunenud olukorda iseloomustab kaks iseärasust. Esiteks nähtub eelotsusetaotlusest, et maksejõuetusavalduse esitamise päevast lähtudes oli asjaomane äriühing „lõpetatud" ja Ühendkuningriigi äriregistrist „kustutatud" juba rohkem kui ühe aasta eest. Teiseks oli äriühing enne likvideerimist viinud oma põhikirjajärgse asukoha üle Itaaliast Ühendkuningriiki. Seetõttu tuleb kõigepealt analüüsida, millist mõju avaldab asukoha üleviimine kohtualluvuse kindlaksmääramisele. Seejärel on vaja selgitada, millisest kuupäevast tuleb maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädeva kohtu määramisel lähtuda juhul, kui äriühing oli äriregistrist kustutatud juba tükk aega enne maksejõuetusavalduse esitamist.

44. Asukoha üleviimise kohta määruses konkreetsed sätted puuduvad. Seetõttu tuleb artikli 3 üldsätetele vastavalt lähtuda viimasest põhikirjajärgsest asukohast, välja arvatud juhul, kui artikli 3 lõike 1 eeldus kummutatakse tõendamisega, et põhikirjajärgse asukoha üleviimisega ei kaasnenud põhihuvide keskme üleminekut, vaid et põhihuvide kese jäi esialgse asukoha riiki.

45. Asukoha üleviimisest tulenevad tagajärjed maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädeva kohtu kindlaksmääramiseks võivad teatavatel tingimustel seada ebasoodsasse olukorda võlausaldajad, kelle õigussuhted võlgnikuga olid sõlmitud esialgse asukoha riigis. Seda seetõttu, et võlgnikuga õigussuhete sõlmimise hetkel pidasid võlausaldajad võimaliku maksejõuetusmenetluse toimumise kohaks kohta, mis pärast asukoha üleviimist enam sellena kõne alla ei tulnud. Seeläbi, et kohtualluvuse kindlaksmääramise raames võetakse arvesse asukoha üleviimist, jäetakse esialgse asukoha riigi võlausaldajate ootus selles osas täitmata.

46. Määruse nr 1346/2000 sätted rahvusvahelise kohtualluvuse kohta põhinevad just eesmärgil anda potentsiaalsetele võlausaldajatele võimalus selgitada eelnevalt välja õiguskord, mis reguleerib nende huve mõjutavaid maksejõuetuse küsimusi.[19] Rahvusvaheline kohtualluvus, mis artikli 4 lõike 1 kohaselt toob pealegi kaasa ka asjaomase riigi maksejõuetust reguleerivate materiaalõigusnormide kohaldamise, on seotud kohaga, mis on võlgniku potentsiaalsetele võlausaldajatele

19 – Vt kohtujuristi Jacobsi 27. septembri 2005. aasta ettepanek kohtuasjas C-341/04: Eurofood IFSC (EKL 2006, lk I-3813, ettepaneku punkt 118).

teada, nii et maksejõuetuse korral tekkivad õigusriskid oleksid kalkuleeritavad. [20]

47. Sellega, et asukoha üleviimise korral võib rahvusvaheline kohtualluvus maksejõuetusmenetluse algatamise puhul hiljem ikkagi muutuda, on määruse andja siiski teadlikult arvestanud. Erinevalt pankrotimenetlust reguleeriva 1980. aasta EÜ konventsiooni eelnõust [21] ei sisalda see nimelt asukoha üleviimise puhuks eriomast sätet, mille alusel jääb üleminekuajal pärast asukoha üleviimist pädevus ka esialgse asukoha riigi kohtutele.

48. Lähtudes pigem üksnes põhihuvide keskmest, mille tõhus üleviimine toob seega kaasa ka maksejõuetusmenetluse algatamiseks rahvusvaheliselt pädeva kohtu muutumise, arvestab see pigem järjekindlalt põhivabaduseks olevat asutamisvabadust, mida piiravama sättega vähemalt kaudselt kitsendataks. Põhimõtteliselt ei saa seega ka nõuda, et uus asukoht peab olema eksisteerinud teatava aja enne maksejõuetusavalduse esitamist. Seda, kas erandjuhtudel – asukoha üleviimise ja maksejõuetusavalduse esitamise ajalise kokkulangevuse korral – peab asi olema teistmoodi, ei tule käesolevas asjas analüüsida, kuna asukoha üleviimise ja maksejõuetusavalduse esitamise vahele jäi rohkem kui aasta.

49. Järgnevalt on vaja uurida, millisest kuupäevast tuleb lähtuda juhul, kui äriühing on maksejõuetusavalduse esitamise päeval äriregistrist juba kustutatud.

50. Seoses asukoha üleviimisega, mis toimus *pärast* maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamist, kuid enne maksejõuetusmenetluse algatamist, otsustas Euroopa Kohus, et nimetatud menetluse algatamise pädevus jääb esialgse asukoha riigile. [22] Seega on põhihuvide keskme hindamisel

20 – Eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas Eurofood IFSC, ettepaneku punkt 122.

21 – Vt pankrotti, kompromissi jm menetlusi käsitleva 1980. aasta konventsiooni eelnõu artikkel 6 jj, EÜ-Dok. III/D/72/80-DE, avaldatud teoses: Kegel, G. (väljaandja) ja Thieme, J. (töötleja), Vorschläge und Gutachten zum Entwurf eines EG-Konkursübereinkommens, Tübingen 1988.

22 – 17. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-1/04: Staubitz-Schreiber (EKL 2006, lk I-701, punkt 29).

põhimõtteliselt määrav maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamise kuupäev.

51. Sellises olukorras, nagu on kujunenud käesolevas asjas, kus äriühing on likvideeritud ja registrist kustutatud juba tükk aega enne maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamist, tekib aga maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamise kuupäevast lähtumise puhul *prima facie* probleem, et taotluse esitamise päeval ei ole äriühingul enam üldse mingeid huve määruse artikli 3 lõike 1 tähenduses, kuna äriühingut enam ei eksisteeri.

52. Seda probleemi saaks lahendada, kui sellisel juhul lähtuda veel vaid põhikirjajärgsest asukohast ja eelduse kummutamise lubamisest loobuda. Seda seetõttu, et põhikirjajärgne asukoht on äriühingul ka pärast likvideerimist. Likvideeritud äriühingu puhul oleks maksejõuetusmenetluse algatamise pädevus üksnes põhikirjajärgse asukoha liikmesriigil.

53. See punktuaalne käsitlus ei ole lõppkokkuvõttes siiski veenev. Selle kasuks räägib küll argument, et põhikirjajärgset asukohta saab kergesti kindlaks teha ka registrist kustutatud äriühingu puhul ja sellest lähtumine tagab seega õiguskindluse. Selle vastu räägib aga tõsiasi, et selle tagajärjel tooks põhikirjajärgne asukoht pädevuse kaasa isegi juhtudel, mil äriühingu põhihuvide kese ei ole enne registrist kustutamist olnud kordagi põhikirjajärgses asukohas. Sellega ei saa aga nõustuda, kuna määrus soovib põhihuvide keskme mõistega siduda kohta, millega on äriühingul objektiivselt kõige tihedamad sidemed, mis on nähtavad ka äriühingu võlausaldajatele. Kui näiteks aktiivse äriühingu põhikirjajärgne asukoht kujutaks endast pelgalt postkasti ja põhihuvide kese oleks seega püsivalt mujal, ei oleks mõistlik lähtuda pärast äriühingu registrist kustutamist ikkagi äriühingu põhikirjajärgsest asukohast.

54. Järelikult saab artikli 3 lõike 1 eeldust kummutada ka registrist kustutatud äriühingu puhul, kui tõendatakse, et enne registrist kustutamist ei olnud äriühingu põhihuvide kese põhikirjajärgse asukoha riigis. Sellisel juhul on määrav koht, kus oli äriühingu põhihuvide kese viimati enne äriühingu lõpetamist. Aluseks võetav ajavahemik tuleb seejuures välja selgitada üldise hindamise teel, lähtudes võlausaldajate vaatenurgast.

ii) Mõiste „põhihuvide kese" tõlgendamine

55. Järgnevalt tuleb uurida, millised kriteeriumid määravad võlgniku põhihuvide keskme määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

56. Kahjuks ei sisalda määruse artikkel 2, mis määratleb määruse olulisemad mõisted, põhihuvide keskme määratlust. Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon kritiseeris seda õigustatult juba õigusloomemenetluse käigus. [23] Vaid määruse põhjenduses 13 on märgitud, et „[p]õhihuvide kese" peaks olema koht, kus võlgnik tegeleb regulaarselt oma huvide realiseerimisega ja on seetõttu kolmandate isikute poolt tuvastatav".

57. Viidates põhjendusele 13, lähtub Euroopa Kohus kohtuasjas Eurofood sellest, „et põhihuvide keskme kindlaksmääramisel tuleb lähtuda ühtaegu objektiivsetest ja kolmandate isikute poolt tuvastatavatest kriteeriumidest. Objektiivsus ja kolmandate isikute poolse tuvastamise võimalus on vajalikud selleks, et tagada õiguskindlus ja põhimaksejõuetusmenetluse algatamiseks pädeva kohtu kindlaksmääramise ettenähtavus". [24] Euroopa Kohus rõhutas õiguskindluse ja ettenähtavuse tähtsust, arvestades just seda, et määruse artikli 4 lõike 1 kohaselt oleneb pädeva liikmesriigi kindlaksmääramisest ka kohaldatav õigus.

58. Järelikult saab artiklis 3 sisalduvat äriühingu registrijärgse asukoha eeldust jätta arvesse võtmata vaid juhul, kui objektiivsed ja kolmandate isikute poolt tuvastatavad asjaolud võimaldavad järeldada, et tegelik olukord erineb sellest, mida võiks eeldada registrijärgse asukoha alusel. [25] Euroopa Kohtu arvates oli olukorraga, kus nimetatud eeldust võis kummutada, tegemist näiteks „riiulifirma" puhul, kes oma asukohajärgse liikmesriigi territooriumil reaalselt ei tegutse. [26]

59. Corte di Cassazione viitab vahemenetluses tehtud otsuses sellele, et Interedil ei tegutsenud pärast põhikirjajärgse asukoha üleviimist Ühendkuningriigis reaalselt, ei teinud seal mingeid äritehinguid ja isegi äriühingu likvideerimine ei toimunud seal, seega jäi

23 – Sisaldub õigusasjade ja siseturukomisjoni raportis (raportöör Kurt Lechner), mis käsitleb maksejõuetusmenetlust puudutava nõukogu määruse ettepanekut, dokument A5-0039/2000, määruse artiklisse 2 soovitati lisada järgmine määratlus: „Põhihuvide kese – koht, kus võlgnikul on peamised ärisidemed ning kus ta teostab muud majandustegevust ja millega on ta seetõttu kõige tihedamalt seotud."

24 – Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Eurofood IFSC, punkt 33.

25 – Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Eurofood IFSC, punkt 34.

26 – Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Eurofood IFSC, punktid 34 ja 35.

äriühingu juhtimise ja organisatsioonilise struktuuri kese Londonisse üle viimata.

60. Äriühingu puhul, kellel puudub põhikirjajärgse asukoha riigis reaalne majandus- ja juhtimistegevus, võib määruse artiklis 3 sisalduv eeldus olla tõepoolest kummutatud.

61. Teisest eelotsuse küsimusest ilmneb siiski, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei lähtu sellest, et Interedil uues põhikirjajärgses asukohas Londonis reaalselt ei tegutse. Erinevalt olukorrast, kus on tegemist pelgalt riiulifirmaga, mida toodi eelduse kummutamise võimaliku näitena välja kohtuasjas Eurofood, kerkib seetõttu järgmine küsimus, kuidas põhihuvide keset täpsemalt määratleda.

62. Seejuures ei paku märkimisväärset abi ka määrust ettevalmistavate materjalidega tutvumine. Nimelt nähtub nendest, et konkreetsete mõistete üle vaieldi juba õigusloomeprotsessi käigus. Asi sai alguse Saksamaa ja Soome algatusest, milles võeti üle jõustumata jäänud Euroopa Liidu maksejõuetusmenetluse konventsiooni sõnastus. [27] Selle ettepaneku põhjenduses 13 oli põhihuvide keskme mõiste määratletud veel märksa põhjalikumalt. Selles põhjenduses oli märgitud: „Põhihuvide kese tähistab kohta, millega on võlgnikul järjepidevalt kõige tihedamad sidemed, kuhu on koondunud tema mitmekesised ärisuhted ja kus on üldjuhul põhiosa tema varast. See koht on hästi teada ka võlausaldajatele." Luksemburgi delegatsioon avaldas rahulolematust, et sellega pannakse põhirõhk varale ja mitte võlgniku tegevusele või tema vara haldamisele, nagu oleks eelistanud Luksemburg. [28]

63. Pärast seda, kui ka nõukogu peasekretariaadi muudetud eelnõusse [29] suhtuti kriitiliselt, [30] otsustas määruse andja võtta põhjendusse 13 üle maksejõuetust käsitleva

27 – Saksamaa Liitvabariigi ja Soome Vabariigi algatus – esitatud nõukogule 26. mail 1999 – seoses maksejõuetusmenetlust puudutava nõukogu määruse vastuvõtmisega, EÜT C 221, lk 8.

28 – Luksemburgi delegatsiooni märkus, nõukogu 20. juuli 1999. aasta dokument nr 10342/99.

29 – Vt nõukogu 29. juuli 1999. aasta dokument nr 9934/1/99, järgmise ümbersõnastamise kohta vt nõukogu 22. oktoobri 1999. aasta dokument nr 9934/2/99.

30 – Näiteks Ühendkuningriigi delegatsioon märkis kriitiliselt, et määratlus on problemaatiline, sest võlgnik võib oma huve realiseerida eri kohtades, pealegi on „põhihuvide" kindlaksmääramise kriteeriumid ebaselged, vt nõukogu 13. septembri 1999. aasta dokument nr 10683/99.

konventsiooni seletuskirja [31] punkti 75 esimese lause ja seega lähtuda huvide realiseerimise kohast.

64. Selle terminoloogilise ebaselguse juures lähtub Euroopa Kohus kohtuotsuses Eurofood õigustatult võlausaldajate [32] vaatenurgast. Euroopa Kohus võtab seejuures aluseks põhjenduse 13 sõnastuse, mis räägib kolmandate isikute poolse tuvastamise võimalusest. Potentsiaalsetel võlausaldajatel peab olema võimalik algusest peale teada, milline liikmesriik – *status quo* järgi – on pädev maksejõuetusmenetlust algatama ja millist õigust seejuures kohaldatakse.

65. Põhihuvide keskme tuvastamiseks on seega vajalik üldine hindamine võlausaldajate perspektiivist lähtudes. Nagu rõhutas juba kohtujurist Jacobs oma ettepanekus kohtuasjas Eurofood, tuleb võlgniku põhihuvide kese igal konkreetsel juhul kindlaks määrata vastavalt konkreetsetele asjaoludele. [33]

66. Üksikute tegurite isoleeritud ja üldkehtiv hindamine on seetõttu algusest peale välistatud. Eraldi võetuna ei ole tegurid, mis võimaldaksid põhihuvide keset lõplikult kindlaks määrata, ei võlgniku kinnisvara asukoht ega koht, kus asuvad võlgniku poolt teise äriühinguga sõlmitud üürilepingute esemed, ega ka asjaolu, et maksejõuetu äriühing on sõlminud lepingu teatavas liikmesriigis asuva krediidiasutusega.

67. Nagu nähtub määrust ettevalmistavatest materjalidest, on määruse andja põhihuvide keskme mõiste määratlemisel pealegi loobunud viitamisest vara peamisele asukohale. Pelk lähtumine äriühingu põhilise vara asukohast on seega välistatud. See on loogiline ka seetõttu, et tihti ei ole kolmandatel isikutel lihtne tuvastada, kus on võlgniku vara peamine asukoht, seda eriti juhul, kui vara paikneb mitmes liikmesriigis.

68. Lähtuvalt artikli 3 lõike 1 kummutatavast eeldusest ja põhjenduse 13 sõnastusest, mis võtab aluseks huvide realiseerimise, tuleb nõutaval üldisel hindamisel pigem alati arvestada ka seda, milliseid kolmandate isikute jaoks objektiivselt tuvastatavaid toiminguid teeb äriühing oma põhikirjajärgses asukohas.

31 – Virgós, M., ja Schmit, E., Erläuternder Bericht zu dem EU-Übereinkommen über Insolvenzverfahren, saksakeelne versioon toimetatud õigus- ja keeleekspertide poolt, Euroopa Liidu Nõukogu, doc. 6500/1/96 REV 1, punkt 75.

32 – Siin tuleb lähtuda võlausaldajate mõiste laiast tõlgendusest, mis võib hõlmata ka ettevõtte töötajaid.

33 – Eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas Eurofood IFSC, ettepaneku punkt 125.

69. Kui äriühingu tegevust juhitakse põhikirjajärgsest asukohast, see tähendab, kui seal asub äriühingu juhatus, kes korraldab seal äriühingu tegevust nii, et seda saavad tuvastada ka kolmandad isikud, ei ole määruse ülesehituse järgi kohtualluvuse kindlaksmääramise seisukohast oluline, kus asuvad äriühingu peamised varad või tegevuskohad. Juba artikli 3 lõike 1 eeldus ja viitamine põhikirjajärgsele asukohale põhinevad kavatsusel määrata üldjuhul seal asuva juhatuse asukoht kohaks, millest tuleb lähtuda põhihuvide keskme kindlaksmääramisel ja mida saavad tuvastada ka kolmandad isikud. Konventsiooni seletuskiri, kust pärineb põhjenduse 13 sõnastus, lähtub sellest, et põhikirjajärgne asukoht on üldjuhul võlgniku peamine asukoht. [34] Kui äriühingut juhitakse tõepoolest põhikirjajärgsest asukohast, on algusest peale välistatud, et äriühingu põhihuvide kese on muus kohas.

70. Artikli 3 lõike 1 eelduse kummutamine, arvestades ka äriühingu vara või tegevuskohtade asukohta või äritehingute toimumise kohta, tuleb seetõttu kõne alla alles siis, kui võlausaldajate vaatenurgast lähtudes ei juhita äriühingu tegevust põhikirjajärgsest asukohast. Sel juhul on maksejõuetusmenetluse algatamise pädevuse väljaselgitamiseks vajalikud muud, samuti võlausaldajate vaatenurgast hinnatavad objektiivsed tegurid. Siis tuleb üksikjuhtumit üldiselt hinnata.

71. Põhikohtuasja puhul näib, et võlgnik on pärast asukoha üleviimist teinud vaid likvideerimisega seotud toiminguid. Ka äriühingu likvideerimise raames teostatud õiguslikud tehingud ja toimingud on äriühingu põhihuvide keskme määramisel põhimõtteliselt olulised. Lõpuks laienevad liidu õiguses sätestatud põhivabadused ka äriühingu sellisele üleviimisele teise liikmesriiki, mille eesmärk on likvideerimine. Järelikult kui likvideerimist oleks juhitud uuest põhikirjajärgsest asukohast nii, et seda oleksid saanud tuvastada ka kolmandad isikud, oleks asjaomasel ajavahemikul enne äriühingu registrist kustutamist realiseeritud äriühingu põhihuve põhikirjajärgses asukohas, seega oleks artikli 3 lõike 1 eelduse kummutamine välistatud.

34 – Eespool 31. joonealuses märkuses viidatud Erläuternder Bericht zu dem EU-Übereinkommen über Insolvenzverfahren, punkt 75.

72. Käesoleva asja kontekstis ei tule käsitleda probleemi, mis seisneb põhihuvide keskme üleviimises eesmärgiga pääseda päritoluriigi maksejõuetust või vastutust reguleerivate õigusnormide kohaldamisalast või takistada võlausaldajate ligipääsu võlgniku varale. Asukoha üleviimisega seonduv õiguse võimaliku kuritarvitamise küsimus tekitab huvipakkuvaid küsimusi seoses pingestatud suhtega ühelt poolt võlgniku põhivabaduste ja teiselt poolt määruse põhjenduses 4 viidatud meelepärase kohtualluvuse valimise (*forum shopping*) vahel.[35] Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole aga sõnastanud ühtegi sellesuunalist küsimust ja kirjeldatud asjaoludest ei nähtu piisavalt pidepunkte õiguse kuritarvitamise eeldamiseks, ei ole käesolev asi nende küsimuste lõplikuks väljaselgitamiseks sobiv.

73. Samamoodi ei tule käsitleda – kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selle kohta küsimust esitanud – aspekti, mis nähtub põhikohtuasjas tehtud Corte di Cassatione vaheotsuse lugemisest. Seal viidatakse sellele, et asukoha üleviimisest ei teatatud Itaalia äriregistrile. Eelotsusetaotluses on aga märgitud, et Interedil kustutati 18. juulil 2001 Itaalia äriregistrist. Kui äriühing peaks maksejõuetusavalduse esitamise kuupäeval olema kantud kahe liikmesriigi äriregistrisse, võiksid võlausaldajate perspektiivist lähtudes tekkida õigusliku näilikkuse küsimused. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub aga sellest, et äriühing on Itaalia äriregistrist kustutatud, ei ole alust käsitleda seda põhjalikumalt.

c) Vahejäreldus

74. Esimesele ja teisele eelotsuse küsimusele ning kolmanda eelotsuse küsimuse esimesele osale tuleb seetõttu vastata järgmiselt: Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 sisalduval mõistel „võlgniku põhihuvide kese" on autonoomne tähendus, mistõttu tuleb seda tõlgendada ühetaoliselt ning siseriiklikest õigusaktidest sõltumatult.

75. Asjaolu, et võlgnikust äriühingul on mõnes muus liikmesriigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik kinnisvara, ta on seal sõlminud teise äriühinguga üürilepingu kahe hotellikompleksi suhtes ning lepingu krediidiasutusega, ei ole iseenesest piisav, et pidada määruse nr 1346/2000 artiklis 3 sisalduvat ja „registrijärgsele asukohale" tähtsust omistavat eeldust kummutatuks. Nõutav on üldine hindamine, mille raames hinnatakse

35 – Vt selle kohta ka 9. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas C-212/97: Centros (EKL 1999, lk I-1459); 5. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-208/00: Überseering (EKL 2002 lk I-9919) ja 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-167/01: Inspire Art (EKL 2003, lk I-10155).

objektiivsete ja ühtlasi kolmandate isikute poolt tuvastatavate kriteeriumide alusel, milline on koht, kus äriühing oma huve realiseerib. Kui äriühingut juhitakse tõepoolest põhikirjajärgsest asukohast, on välistatud, et põhihuvide kese võib olla muus kohas.

2. Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 2 sisalduv tegevuskoha mõiste

76. Kolmanda küsimuse teise osaga peab eelotsusetaotluse esitanud kohus silmas asjaolusid, mis peavad esinema, et saaks rääkida tegevuskohast määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 tähenduses. Kui peaks nimelt ilmnema, et Interedili huvide kese ei ole Itaalias, mistõttu ei ole Itaalia kohtud pädevad algatama põhimaksejõuetusmenetlust, tuleks Itaalias äärmisel juhul kõne alla teisese maksejõuetusmenetluse algatamine. Artikli 3 lõike 2 kohaselt eeldab see, et Interedilil on Itaalias tegevuskoht. Kas tegevuskoha olemasoluks piisab sellest, et äriühingul on asjaomases liikmesriigis kinnisvara, kahe hotellikompleksi suhtes sõlmitud üürileping ning leping krediidiasutusega?

77. Määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti h kohaselt on tegevuskoht mis tahes *tegevuskoht*, kus toimub võlgniku alaline majandustegevus, mis hõlmab tööjõudu ja materiaalseid vahendeid.

78. Siin võtab määrus nr 1346/2000 üle maksejõuetusmenetlust käsitleva Euroopa Liidu 23. novembri 1995. aasta konventsiooni sõnastuse. Seletuskirjas märgitakse selle kohta järgmist: „Tegevuskoht on koht, kus toimub turule (st väljapoole) suunatud äriline, tööstuslik või vabakutseline majandustegevus. Järeldus, et majandustegevus hõlmab tööjõudu, eeldab kas või minimaalsel määral organisatsioonilise struktuuri olemasolu. Koht, kus tegevus toimub vaid aeg-ajalt, ei saa olla tegevuskoht. Eelduseks on teatav järjepidevus. […] Otsustav on see, millisena paistab tegevus väljapoole, ja mitte see, milliseid eesmärke võlgnik sellega taotleb." [36]

79. Samamoodi nagu artikli 3 lõike 1 teises lauses sisalduva eelduse kummutamiseks ei piisa ka artikli 3 lõike 2 puhul ainuüksi vara

36 – Eespool 31. joonealuses märkuses viidatud Erläuternder Bericht zu dem EU-Übereinkommen über Insolvenzverfahren, punkt 71.

olemasolust. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab pigem kontrollima, kas kasutatakse tööjõudu ja kas on olemas minimaalne organisatsiooniline struktuur.

80. Järelikult tuleb kolmanda eelotsuse küsimuse teisele osale vastata järgmiselt: Asjaolu, et võlgnikust äriühingul on mõnes muus liikmesriigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik kinnisvara, ta on seal sõlminud teise äriühinguga üürilepingu kahe hotellikompleksi suhtes ning lepingu krediidiasutusega, võib oletust, et äriühingul on selles riigis „tegevuskoht" määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 tähenduses, kinnitada vaid siis, kui nimetatud tegurid esinevad püsivalt loodud organisatsioonilisest struktuurist tulenevalt eraldi või üheskoos kohas, kus toimub võlgniku majandustegevus, mis ei ole ajutist laadi ja mis hõlmab tööjõu ja materiaalsete vahendite kasutamist.

V. Ettepanek

81. Eespool esitatud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1 sisalduval mõistel „võlgniku põhihuvide kese" on autonoomne tähendus, mistõttu tuleb seda tõlgendada ühetaoliselt ning siseriiklikest õigusaktidest sõltumatult.

2. Asjaolu, et võlgnikust äriühingul on mõnes muus liikmesriigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik kinnisvara, ta on seal sõlminud teise äriühinguga üürilepingu kahe hotellikompleksi suhtes ning lepingu krediidiasutusega, ei ole iseenesest piisav, et pidada määruse nr 1346/2000 artiklis 3 sisalduvat ja „registrijärgsele asukohale" tähtsust omistavat eeldust kummutatuks. Nõutav on üldine hindamine, mille raames hinnatakse objektiivsete ja ühtlasi kolmandate isikute poolt tuvastatavate kriteeriumide alusel, milline on koht, kus äriühing oma huve realiseerib. Kui äriühingut juhitakse tõepoolest põhikirjajärgsest asukohast, on välistatud, et põhihuvide kese võib olla muus kohas.

3. Asjaolu, et võlgnikust äriühingul on mõnes muus liikmesriigis kui äriühingu registrijärgse asukoha riik kinnisvara, ta on seal sõlminud teise äriühinguga üürilepingu kahe hotellikompleksi suhtes ning lepingu krediidiasutusega, võib oletust, et äriühingul on selles riigis „tegevuskoht" määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 tähenduses, kinnitada vaid siis, kui nimetatud tegurid esinevad püsivalt loodud organisatsioonilisest struktuurist tulenevalt eraldi või üheskoos kohas, kus toimub võlgniku majandustegevus, mis ei ole ajutist laadi ja mis hõlmab tööjõu ja materiaalsete vahendite kasutamist.

4. Liidu õigusega ei ole kooskõlas, et siseriikliku menetlusõiguse kohaselt on siseriiklik kohus, kes peab asja lahendama pärast seda, kui kõrgem kohus on teinud kohtualluvuse küsimuses siduva vaheotsuse, seotud kõrgema kohtu antud õiguslike hinnangutega, kui siseriiklik kohus leiab Euroopa Kohtult palutud tõlgendust arvestades, et need hinnangud ei ole kooskõlas liidu õigusega.